

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност *доцент*
в направление 2.1. *Филология*, научна специалност (*Български език – социолингвистика*),
обявен в *Държавен вестник*, бр. 74 от 21.08.2020 г.
с кандидат главен асистент д-р Данка Апостолова Байрямова-Атанасова

Автор на становището: д-р Марияна Христова Витанова, доцент в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, БАН

Единствен кандидат по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ е гл. ас. д-р Данка Апостолова Байрямова-Атанасова. Кандидатката е завършила немска гимназия и специалността „Българска филология“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1984 г. През 2001 г. придобива образователната и научна степен „доктор“.

Научната продукция, с която гл. ас. д-р Данка Байрямова-Атанасова участва в конкурса, включва 1 монография (хабилитационен труд), 23 студии и статии. Участвала е с доклади в 14 научни форума. За публикациите на кандидатката са отбелязани 22 цитирания от български и чужди автори, което е свидетелство, че постигнатите от нея научни резултати имат положителен отзвук сред научната общност.

Гл. ас. д-р Данка Байрямова-Атанасова е дългогодишен преподавател в катедра „Български език и специализирано обучение за чужденци“ на Департамента за езиково обучение към СУ „Св. Климент Охридски“. Преподавала е в Университета на Саарланд, гр. Саарбрюкен (Германия) и в Университета в гр. Залцбург (Австрия). Кандидатката е сертифициран експерт оценител за „Сертифицирания тест за ниво на владеене на български език като чужд“ във всички изпитни центрове, лицензирани от ДЕО на СУ „Св. Климент Охридски“. Участвала е в разработването и апробацията на учебни и изпитни тестове за проверка и оценяване на знанията по български език като чужд, в провеждането и оценяването на сертификационни изпити на ALTE по стандартите на Европейската езикова рамка (CEFR) и Европейското езиково портфолио (ELP). Автор и съавтор е на учебни помагала.

Значимо е участието на гл. ас д-р Данка Байрямова-Атанасова и в научни проекти – ръководила е 12 проекта с университети в Кьолн и Саарбрюкен, Германия.

Кандидатката е член на редколегията на т. XII и т. XIII на поредицата „Проблеми на

социолингвистиката“.

Научноизследователска дейност и основните приноси на гл. ас д-р Данка Байрямова-Атанасова са в областта на социолингвистиката, диалектологията и изучаването на български език от чужденци.

Фокусът на изследователските интереси на кандидатката в голяма степен е насочен към Югоизточна България. Представеният хабилитационен труд „Бургаският език на преселници от Източна Странджа“ (София: ЕС Принт, 2020) е актуално и задълбочено социолингвистично изследване на езиковите особености на преселниците от Източна Странджа, живеещи постоянно в гр. Бургас. Проучени са промените в речта и речевото им поведение в новата езикова, социална и културна среда в условия на диглосия. Открити са типологичните черти на източностранджанския говор, по които изследваната езикова общност се отличава в езиковия макросоциум на гр. Бургас. Резултатите от изследването са съпоставени със съществуващите социолингвистични изследвания на други езикови ситуации в типологично близки езикови социуми. Изследването е базирано върху два типа данни – дискурс и анкети. Използвани са статистически методи и сравнителен лингвистичен анализ. Изводите са илюстрирани с диаграми и таблици. Работата би могла да послужи като модел за изследване и на други преселнически общности в град Бургас или в други градове на България.

Бургаската градска езикова ситуация и преселниците от Странджа са обект на изследване и в други публикации на кандидатката. Разгледани са различни аспекти на диглосията; влиянието на яркостта на диалектните черти в процеса на приспособяване в нова наддиалектна среда; проявлението на някои типични източнорупски прегласи; глаголните окончания за 1 л. ед. ч. сегашно време при глаголите от I и II спрежение и др.

Социолингвистичните проучвания на гл. ас д-р Данка Байрямова-Атанасова са тясно обвързани и с интересите ѝ в областта на диалектологията. Дисертационният ѝ труд, защитен през 2001 г., представя цялостно диалектната система на факийския говор в Странджа. Изследователският интерес на кандидатката към източнорупските говори не приключва със защитата на докторската дисертация. Проблеми на странджанските диалекти се разглеждат и в част от публикациите ѝ. В тях се анализират различни особености на фонологичните системи на западностранджанския (факийския) и източностранджанския (малкотърновския) говор; представят се общите черти на

странджанските говори на всички езикови равнища в диахронен и синхронен аспект и се подчертава, че те са съхранили старинно състояние, свидетелстващо за близостта им до Кирило-Методиевия език.

В своите публикации гл. ас д-р Данка Байрямова-Атанасова засяга и значими проблеми, свързани с преподаването и усвояването на българския език от чужденци, предимно немскоговорещи. В студиите и статиите се обобщава богатият преподавателски опит на кандидатката у нас и в чужбина. Върху анкетни данни са изследвани ориентационните фактори, определящи избора за изучаването на български език от немскоговорещи обучаеми в небългарска академична среда; нагласите на обучаемите в чужбина към различни аспекти на изучаването на българския език; особеностите на междинния език като система, стояща между родния език на обучаемите и езика цел. Анализирани са грешките при овладяването на българския език като чужд и причините, които ги пораждат.

Заключение

Материалите за конкурса, предоставени от гл. ас. д-р Данка Апостолова Байрямова-Атанасова, напълно отговарят на изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“, посочени в ЗРАСРБ. Научните публикации и цялостната работа на кандидатката заслужават висока оценка и я представят като сериозен и подготвен учен с приноси изследвания, а също и като висококвалифициран университетски преподавател. Всичко това ми дава основание да подкрепя кандидатурата на гл. ас. д-р Данка Апостолова Байрямова-Атанасова и убедено ще гласувам положително.

16.12.2020 г.

Подпис: